

DE LOTGEVALLEN VAN DE FAMILIE HOFHUIS

Repatrianten uit Indonesië in Bussum

In het Gooi waren er na de Tweede Wereldoorlog veel pensions voor Nederlanders die uit voormalig Nederlands-Indië terugkeerden. Een ervan was de houten villa Het Heideveld, Nieuwe 's-Gravelandseweg 70. Het was een vakantiepension dat voor noodopvang diende. Het huis is in 1975 afgebroken. Hoe was het om in de jaren '50 als repatriant naar Nederland te gaan? Hieronder het verhaal van Bussumer Fred Hofhuis (1937) over hoe het zijn familie verging.

Nederlands-Indië

Freds vader, H.A.F. Hofhuis (Breda 1901- Bussum 1968), vertrok in 1927 als vrijgezel naar Nederlands-Indië. In de aanloop naar de crisisjaren leken er voor hem daar meer perspectieven. Hoewel ook daar de crisis merkbaar was, verkreeg hij een aanstelling bij de Oosthoek op Java, een van de vele suikerondernemingen. Hij werd medewerker van zijn latere schoonvader Le Cotey Honoré. In 1933 trouwde hij met de dochter van de Franse directeur van de plantage, Pauline Le Cotey. Het paar kreeg twee zonen.

Suikerfabriek in Java (1938). Bron: Indië, geïllustreerd tijdschrift voor Nederland en Koloniën

Tweede Wereldoorlog

De invasie van de Japanse troepen op de noordkust van Java maakte een einde aan de suikerindustrie. Op de onderneming veranderde alles. De mannelijke werknemers werden al gauw gemobiliseerd en na de capitulatie met onbekende

■ Het Heideveld. FOTO: HISTORISCHE KRING

bestemming als krijgsgevangene met schepen afgevoerd. Vader Hofhuis werkte als dwangarbeider aan landingstrips en aan de aansluiting van de spoorweg in Birma.

Moeder en zonen waren door achtergebleven fabriekspersoneel gewaarschuwd om zo snel mogelijk het huis te verlaten en op zoek te gaan naar een onderkomen bij familie. Dit bleek slechts voor een korte periode mogelijk. De Europeanen en vervolgens de Indo-Europeanen kwamen terecht in doorgangskampen en werden voortdurend verplaatst. Moeder, zonen en grootmoeder verbleven een tijd in het Gouvernements-

1. Omdat door U is medegedeeld, dat U bij aankomst in Nederland niet dadelijk over huisvesting voor U (Uw gezin) kunt beschikken, is U in een opvangcentrum (hotel, pension) **tijdelijk** onderdak aangeboden.
2. Het zal U duidelijk zijn, dat Uw verblijf in dit opvangcentrum (hotel, pension) slechts voor **korte tijd** kan worden toegestaan.
3. Verwacht wordt, dat door U zelf zo spoedig mogelijk andere woonruimte zal worden gezocht.

■ Enige regels voor de repatrianten in het pension in Bussum. FOTO: HISTORISCHE KRING

kamp in Malang. Grootvader was in een marinekazerne geïnterneerd.

Na de capitulatie

Na de Japanse capitulatie op 15 augustus 1945 brak er een zeer gevaarlijke tijd aan. Japanse militairen moesten nu de geïnterneerde

Vader Hofhuis werkte als dwangarbeider aan landingstrips en aan de aansluiting van de spoorweg in Birma

Europeanen bewaken. Engelse troepen zorgden voor ontruiming van de kampen. Met een Engels legervliegtuig, een DC3 (Dakota) werden moeder en zonen naar Batavia (nu Djakarta) gebracht, waar zij met man en vader werden herenigd. Vader was na de Japanse overgave in Singapore terecht gekomen en werkte daar voor het Rode Kruis. Vanuit Java voer het gezin met het passagiersschip

Indrapoera naar Nederland. In Nederland was grote woningnood, waardoor ze bij verschillende familieleden van vader moesten verblijven. In 1947 keerde eerst vader en in 1948 de rest van het gezin terug naar Indonesië.

Maar niet voor lang. De zonen konden op Java niet naar het voortgezet onderwijs en keerden in 1950 terug, waar ze bij een pleeggezin in Amersfoort woonden.

Het Heideveld

In 1955 keerden ook de ouders terug. Het gezin kreeg tijdelijk on-

derdak in doorgangspension 'Het Heideveld' in Bussum. Het was een particulier repatrianten-opvangcentrum, dat ressorteerde onder Bureau Bijzondere Zorg van het Ministerie van Maatschappelijk Werk. Daar werd voor huisvesting en voeding gezorgd waarvoor als het even kon betaald moest worden. De beheerder zorgde voor de indeling van de slaapvertrekken, de gezamenlijke woonruimte en de maaltijden.

Vanwege hartklachten van vader kreeg het gezin een kleine kamer op de begane grond. Die was zo klein dat 's morgens het bed opgeklaapt moest worden om er in te kunnen verblijven. Bovendien kon de jongste zoon vanwege de kleine behuizing aanvankelijk niet bij zijn ouders wonen. Later kreeg hij een zolderkamertje onder de hanenbalken. Het ministe-

rie eiste dat de repatrianten snel eigen woonruimte zouden verwerven. Vader vond werk bij het bankierskantoor van F.W.G. Jager aan de Brinklaan 32 in Bussum. In de Eikenlaan in Bussum kocht hij een woning voor zijn gezin. Fred studeerde Weg- en waterbouw aan de HTS en was betrokken bij de bouw van de IJ-tunnel en de Metro van Amsterdam. Hij bleef nog lang in het ouderlijk huis wonen, ook na het overlijden van zijn ouders.

Klaas Oosterom, met dank aan Fred Hofhuis

■ Suikerfabriek in Java (1938). Bron: Indië, geïllustreerd tijdschrift voor Nederland en Koloniën.

■ Fred Hofhuis met zijn moeder in 1955 bij de Zandzee in Bussum met de watertoren op de achtergrond. FOTO: HISTORISCHE KRING

■ Label voor bagage van passagiers.